

Collegial=Lidende

for

Danmark og Norge.

Med kongeligt allernaadigst Privilegium.

Nr. 16.

Den 21 April 1798.

Offentlige Foranstaltninger.

Afsøde Generalmajor Classen har ved sin Disposition iblandt Andet Kjøbet til Frederiksverks, og dertil hørende Godfers, Fattige aarligen 400 Rdlr. uden at bestemme denne Gaves specielle Anvendelse.

I Anledning heraf, og da det ved Testamentet er overladt til sammes Executorer, at træffe Indretninger, hvor Testamentet ikke maatte være tydeligt eller udsørligt nok, have disse overdraget til Frederiksverks nu varende og efterkommende Ejere, eller deres Mandatarier, fri Disposition over bemældte 400 Rdlrs. aarlige Anvendelse.

Ved at tiltræde Ejendommen af Frederiksverk har Hs. Højskrstel. Durchl., Prinds Carl af Hessen-Cassel, bestemt for de Fattige 400 Rdlr. aarligen, og overladt til Verkets Administrator, General-Krigscommissair Hassler, at gjøre Brug deraf efter Fornødenhed og med billig Skjønsmhed.

For

For des vißere at opnaae Giverens velgjørende Njemeed, og paa det hele Indretningen kan have Fasthed, og sand Nytte, har bemældte General-Krigscommissair Hassler udkastet en Plan til en Forsørgelses-Anstalt paa Frederiksverk, og en dito Plan for Fattigvæsenet paa de dertil henhørende Godser. Førstbemældte Plan, som som fører Titel af Reglement og Anordning over en Forsørgelses-Anstalt paa Frederiksverk, indeholder følgende væsentlige Bestemmelser:

1 og 2) Under det for Godserne indrettede Fattigvæsen henhøre de til Almisse Trængende, som ere bosatte paa Godset, naar de ikke langer kunne udføre det, Enhver især anviste, Arbejde, som Embedsmand eller Haandverkere, og altsaa maa undvære den Løn, som er henlagt til deres Bestillinger.

I Tilfælde, at den højeste Hjælp, som tilstaaes efter dette Reglement, ej for En eller Anden maatte findes aldeles tilstrækkelig, eller og lang og udmærket god Tjeneste kunde gjøre En værdig til særskilt Belønning, tilstaaes et Tillæg i Barer eller Penge, dog med Verkets-Ejers, eller sammes Mandatarii, fulde Samtykke.

Den bestemte Fond bestyres af en Direction, bestaaende af Verkets Ejer, eller sammes Mandatarius som Præsæs, af Inspecteuren paa Verket, Præsten i Kregome, Bogholderen eller Oppebørsels-Betjenten, Birkedommeren, den første af Lærerne ved Un-

derviisnings-Anstalterne, saa og af Krudt-, Stabe- og Boermesterne.

Directionen besidder een af de mindre Betjente paa Verket til Regnskabsfører, som for sin Uimage, samt til Skrivmaterialier, tilstaaes 3 Rdlr. De fornødne Protocoller anskaffes for første Gang uden Bekostning for dette Institut, men holdes siden vedlige paa sammes Bekostning.

Den, som efterseer de øvrige Regnskaber, reviderer og Regnskabet for denne Indretning. Tvende af Directeurerne decidere Udsættelserne, men hele Directionen giver Regnskabsføreren Quitting.

- 4) Verkets Arbejdere betale, som hidtil, af deres Fortjeneste 1 $\frac{1}{2}$ af hver Rigsdaler i Bidrag til denne Understøttelses-Fond.

Af de, efter afg. Generalmajor Classens Testamente, til de Fattige paa Frederiksverk og Godset legerede Penge er Fattigvæsenet paa Landet i en særskilt Foundation tillagt 141 Rdlr. 64 Sk.; de øvrige 258 Rdlr. 32 Sk. beregnes denne Fond tilgode.

Frederiksverks nu værende Ejer har, til de Fattiges Forsørgelse paa Landet, tilstaaet, i Varer og Penge, aarligen 201 Rdlr. 64 Sk., og tillægger denne Indretning de, fra 400 Rdlr. overskydende, 198 Rdlr. 32 Sk., samt desuden det forhen ommældte Bidrag, der svares af Arbejdslønnen, hvilket hidtil er beregnet Hoved-Kassen, og som anslaaes til nogle

og 90 Rdlr. Endeligen gives og de Enge fri Læge og Lægemidler; og, da denne Stiftelse, som ny, ingen Fond har, har Hs. Durchl. dertil skjentet 500 Rdlr.

5) Den frugtbringende Sum, 500 Rdlr., forøges hvert Aar i det mindste med 100 Rdlr. af de aarlige Indtægter; og naar af disse, efter bemældte 100 Rdlrs Fradrag, Noget maatte spares, oplægges og faa dette Overflud. Denne saaledes oplæggende Capital forøges end videre med de aarlige Renter; og Anvendelsen deraf, som egentligen er bestemt til Pensioner, forbeholder Ejeren sig til sin Tid at disponere over, m. v.

6) Efterat bemældte 100 Rdlr. ere fradragne fra de aarlige Indtægter, bestemmes den ene Trediedeel, som bliver tilovers, til Huusarme og Almisse, dog saaledes, at naar denne ej skulde findes tilstrækkelig, det Manglende da maa tages af de andre to Trediedele.

Skulde der, imod Formodning, gives Bøttere, skal Directionen sørge for, at skaffe dem Arbejde, efter deres Kræfter; og, i Tilfælde af Modtvillighed eller Ulydighed, straffes de efter Anordningerne.

7 og 8) De øvrige to Trediedele bestemmes til Indskud i Enkekassen for de i Betsets Tjeneste værende Embedsmænds Enker. Til saadanne Embedsmænd henregnes Stedets Læge og Lærere, samt Præsterne i de

fire Sogner, saa og Krudt-, Støbe- og Boermesteren. Dog kan Ejerens Mandatarius og Repræsentant ingen Deel tage i denne Understøttelse. (De Regler, som i øvrigt ere fastsatte til Jagttagelse i Henseende til dette Indskud, ere udførligen anførte i disse tvende ss.)

- 9) Directionen bestyrer Alt, og gjør ene Rede for Stedets Ejer. Ingen Embedsmand udenfor Godset kan paastaae noget Tilsyn, eller paa anden Maade blande sig deri. Iffun de kongelige Collegier bør, paa Forlangende, gives al den Oplysning, som findes fornøden og gjærlig.

(Den anden Plan følger.)

Efter kongelig Anordning ere, siden Aaret 1779, til Heste-Avlens Forbedring i Landet aarligen blevne afgivne Hengster fra det kongelige Stutteri til Bønder og Godsejere, imod en Kjendelse til Stutteriets Kasse af 50 til 100 Rdlr.; undertiden uden Betaling, hvor Egnens Heste-Avl dertil trængte, og ingen havde anmeldt sig at ville modtage en Hengst for Betaling; nogle Hengster have endog været underholdte hos Bønder eller Godsejere for kongelig Regning, og for deres Foring er betalt 32 Rdlr. aarlig.

I indeværende Aar ere afgivne fra Stutteriet til de kongelige Godser i Odsherred og paa Falster tvende Hengster, imod 50 Rdlr. for Stykket; een Hengst til

Selv.

Selvejer Hans Kaltoft i Stubberup, i Vejle Amt, uden Betaling; een Hengst til Hr. Provst Borchgrevink paa Toten, for 100 Rdlr.; een til Gehejmeraad Reventlow paa Kaltenhof i Holsteen, for 100 Rdlr.; een Hengst til Græv Vaudissin paa Knop, mod 100 Rdlrs Kjendelse til Stutteri-Kassen. De øvrige fra Stutteriet afgaaende Hengster, som ikke behøves til de kongelige Stalde, og som ikke ere tjenlige til Hesteavlens Forbedring, blive solgte ved offentlig Auction.

I Anledning af nogle ledige Embeder ved Tollvæsenet paa St. Croix har Lejlighed tilbuden sig, at indrette Personalet sammesteds, i Overeensstemmelse med det for Rigerne, saaledes, at Opsynet stilles fra Regnskabsforingen. Hidtil var ved ethvert af St. Croix's tvende Toldsteder, Christianstæd og Frederikstæd, en Toldforvalter og en Controleur; men Toldregnskaberne og Expeditionerne ere blevne saa udstrakte, at der ikke levedes Toldforvalteren den fornødne Tid til Opsynets almindelige Bestyrelse. Controleuren, bunden til den ham paa lagte Contrabog, var og indskrænket til det Opsyn, som kunde føres i Nærheden af Contoiret, og som de med Controllen forbundne Expeditioner vilde tillade. For at erholde en sikkrere og planmæssigere Gang i Forretningerne er General-Toldkammeret indgaaen til Hs. Majestæt med Forestilling, og Højstamme har under 11 April resolveret, at paa hvert af de tvende Toldsteder ansæt-

ansættes en Opsynsbetjent med Navn af Inspecteur, og en Oppebørselsbetjent eller Kasserer. Hiins Pligt bliver at ordne og paasee Opsynet med toldbare Varers Ind- og Udførsel, samt alt, hvad der har Indflydelse paa Indtægterne og Toldanordningernes Efterlevelse, og at styre Underbetjentenes Handlinger; denne derimod oppebærer Tolden efter Anordningerne, gjør derfor i befaleet Orden Regnskab, og besørger de derhen hørende Expeditioner.

Villige er, i Overeensstemmelse med Grundsætningerne af Sportel-Reglementet for Rigerne, fastsat et nyt Sportel-Reglement ogsaa for St. Croix i Vestindien, og ved samme Resolution Sportlerne bestemte

- 1) efter Fartøjernes Drægtighed saaledes, at ethvert ladet Skib betaler ved Indgaaende saavelsom ved Udgaaende 8 ß af Commercialæsten, men det Halve, eller 4 ß , hvis det har ikkun under en Fjerdedeel af sin Drægtighed inde. Canoer og tomastede Baade fra de omliggende Øer erlægge ligeledes 5 Realer, naar de ere ladte, men 3 Realer, naar de ej indehave en Fjerdedeel af deres Drægtighed; og Døns egne Baade ere ganske fri;
- 2) efter Oppebørslernes Beløb, saaledes, at deraf, Ancragen fraregnet, betales 8 Procent; og
- 3) efter Varernes Vægt saaledes, at foruden det ved Forordningen af 9 April 1764 dens 8 Cap. 6 Art. 3 d bestemte, erlægges 1 ß pr. 100 Pd., og af hvert Fad

Fad Sukker, som brandes paa St. Croix, 10 $\text{\textit{R}}\text{\textit{d}}$ vestindisk Courant.

Alle disse Sportler samles af Kassereren i en særskilt Kasse, og deles derefter i et vist Forhold imellem Betjentene, hvorimod den Betjent, som fordrer eller modtager Meer, end det trykte Reglement, som efter Sporteltarten skal udsærbiges, tilfiger, skal første Gang suspenderes paa sex Maanedes, og anden Gang have sit Embede forbrudt.

Under 11 April d. A. er bevilget, at samme Eftergivelse i Afgift af Brænde og Brænde-Transport til Kjøbenhavn, som blev forundt for det forrige Aar, maa endnu tilstaaes i eet Aar fra indværende Aars Begyndelse at regne.

Blandede Efterretninger.

I Anledning af en indkommen Forespørgsel: om alle de Arvelodder, som, i Følge Forordn. af 12 Sept. 1792, skulle afgive 4 Procent, ogsaa skulle efter Forordn. af 13 Jan. s. A., indtil 20,000 Rdlr. afgive $\frac{1}{3}$ Procent, og over 20,000 Rdlr. endnu 1 Procent, altsaa i sidste Tilfælde overalt $5\frac{1}{3}$ Procent: har Cancelliet, under 7 April, tilnærdt Stiftamtmanden over Aggershuus Stift, at, efter Forordn. af 13 Januar 1792, skal af ethvert Bo, der behandles og sluttet ved almindelige eller overordentlige Skifteforvaltere, og af

af hvilket Skifte-Salarium bør betales, udredes de ved samme bestemte Afgifter, nemlig $\frac{1}{3}$ Procent af Voets beholdne Midler, og i Fallitboer af sammes Formue, samt desuden, naar Voets Beholdning eller Indgjæld overstiger 20,000 Rdlr., da 1 Procent af det Overskydende. Efter Forordn. af 12 Sept. 1792 skal Afgiften 4 Procent derimod svares af al Arv, som enten efter Loven, Testamente eller Forening tilfalder Andre, end Arveladerens Egtefælle, Børn eller Livsarvinger, Fader og Moder, Søskende, naar de, eller deres Børn i deres Sted, arve tilligemed Moder, alene med de Undtagelser, som Forordningens § 2 bestemmer. Heraf følger da, at bemældte Forordninger, i forekommende Tilfælde, begge bør anvendes efter enhvers forskjellige Forordninger, og at altsaa af alle Arvelodder, af hvilke svares 4 Procent, naar de ved Skifte udlægges Arvingerne, skal desuden svares Afgift efter Forordn. af 13 Jan. 1792.

Fra Amtmanden over Bradsberg Amt er til Cancelliet indkommen Forespørgsel:

- 1) om ikke Slaven Michael Hansen Høyda's Indbringelse til Aggershuus Fæstning egentligen vedkommer det Militaire, da han forhen har været dømt til Fæstningen, og deraf er undvigt; og
- 2) om Bekostningerne paa hans Transport ikke, i modsat Fald, skal lignes paa de fire Amter, hvorigjennem han er passeret, tilligemed Bradsberg Amt.

Cancelliet har herpaa, under 7 April, tilskrevet bemæltte Amtmand, for saavidt den første Post angaaer, at da dets Skrivelse af 28 Marts 1795 bestemmer, at de Slaver, som, efterat være undvigte fra Fæstningen, paa nye begaae saadanne Forbrydelser, hvorved Lovenes Straf fremkaldes, skulle lide Tiltale og Dom ved den civile Jurisdiction, og under Actionen plejes som andre Delinquenter, saa vedkommer en saadan Person ikke det Militaire, før end han, efter endelig Dom, igjen afleveres i Fæstningen, hvor det vil blive den civile Øvrigheds Pligt, at foranstalte ham indbragt paa vedkommende Amts Bekostning, ligesom der med andre Forbrydere forholdes. I Henseende til den anden Post mæltte ovennævnte Collegium, at da det ved Forordn. af 13 Jan. 1747 er bestemt, at ethvert Amt skal udrede de paa dets Delinquenter medgaaende Omkostninger, og der ingen særdeles Grund vides, hvorfor Amtene imellem Christiania og Bamble skulle tage Deel i de paa den omtalte Slaves Indbringelse medgaaende Omkostninger, saa skulle disse lignes alene paa Bradsberg Amt.

I Anledning af, at den arresterede Cancellieraad Holms Børn i deres ved Trykken udgivne Ansøgning, med derved fulgte Deduction til Publicum fra Sønnen Jacob Holm, endnu have ført Klage over Sagens Ophold, og brugt det Udtryk, at Holm for en Tid siden
 har

har indladt sin Sag til Doms, har Hof- og Stadsrets- Procurator Zugl, ved Skrivelse til Cancelliet af 7 April retfærdiggjort sig for den Mistanke, man, i Henseende til Sagens Henstand, har søgt at kaste paa ham, som Actor i samme. Ved Extract af Commissions-Protocollen har han godtgjort, at det var først den 8 Marts sidstleden, da Holm indlod sin Sag til Doms, og at Actor, som paa den Tid var syg, ikkun erholdt sex Dages Opsættelse. Fremdeles viser bemældte Extract, at Actor i denne, ham forhen ubekjendte, og særdeles vidtløstige, Sag den 14 næstefter ikkun blev bevilget tre Ugers Anstand, og endeligen, at han den 4 d. M. fremlagde Continuations-Stevning med Indlæg og Tilslag, samt indlod Sagen til Doms, da den, paa Holms Begjering, blev udsat i otte Dage.

Ved Gavebrev af 24 Marts d. A. har en gammel Pige, navnlig Karen Mortensdatter, skjenket til Faaborg Kirke det, som hun efter sin Død maatte efterlade sig, bestaaende i et Huus med Indbo, Gang- og Sengenklæder, rede og tilgodehavende Penge, hvilket Gavebrev under 13 April gratis har erholdt kongelig Confirmation.

I Anledning af en til Cancelliet indkommen Forestilling om Fritagelse for dobbelte Lejermaals-Bøder, imod at betale 4 Rdlr., har Cancelliet under 14 d. M. gjort Bedkommende opmærksom paa, at, ved den holdne Foretning

retning til Bødernes Indbrivelse ikke er iagttagen den lempeligere Omgangsmaade, som ved Forordn. af 6 Dec. 1743 foreskrives for Forretninger til at bestemme yderste Formue, og som er aldeles forskjellig fra den, som ved samme Forordnings 21 § bestemmes for Forretninger til Hovedblods Forbrydelse. Det er alene i dette sidstnævnte Tilfælde, at den Skyldiges Bøffel beskrives og vurderes, hvorimod Forordningens 22 § blot befaler Dommeren og Fogden at træde sammen, og begge at efterforske den Skyldiges Tilstand, for derved at faae fornøden Oplysning til yderste Formues Bestemmelse; hvoraaf tillige følger, at Taxationsmænd, hvis Udnævnelse og Nærværelse forege Forretningens Bekostning, ikke der bør finde Sted.

Commissionen for de Fonds, som ere henlagte til at afbetale de til Bødernes Udvidelse i Kjøbenhavn afkjøbte Grunde m. v. har under 31 f. M. til Cancelliet indberettet, at den — i Anledning af den kongelige Befaling af 20 Apr. 1796 om at paatage sig Bestyrelsen af Staden Kjøbenhavns Jord-Ejendomme, og at inddrage til dens Fonds de højere Indtægter, som deraf kunde udbringes, imod at Stadens Kasse forsikkes sin hidtil deraf havte aarlige Indtægt — allerede har antaget sig de Jorder, som ere blevne fæsteledige, hvorimod Bestyrelsen af de øvrige Jord-Ejendomme, hvis Fæste enten ikke er udløbet, eller hvorpaa Bedkommende have erholdt

holdt Ejendom, saavel som de til de Militaires Øvelse forbeholdne trende Fælleder, er hidtil, ligesom forhen, bleven under Magistraten, fordi ingen forhøjet Indtægt deraf endnu har kunnet erholdes. Bemældte Commission har fremdeles yttret, at en saadan Bestyrelsens Fordeeling medfører Ulejligheder baade for den og for Magistraten, hvorfor hiin med denne er bleven forenet om, at Bestyrelsen af samtlige Stadens udenbys Grunde, Bænger og Fælleder, fra indeværende Aars Begyndelse af, skulle overlades til Commissionen, imod at Stadens Kasse forsikkes sin hidtil deraf, efter Omkostningernes Fradrag, havde Indtægt, efter et Middeltal af ti Aar. Efter en af Stadens Ræmmere forfattet Beregning over Indtægterne af bemældte Jord-Ejendomme i de, for Commissionens Nedsættelse, sidst forløbne ti Aar synes 7,000 Rdlr. at være det runde Tal, hvortil man kunde bestemme den Godtgjørelse, som Stadens Kasse af Erstatnings-Fonden aarlig kan tilkomme, naar Commissionen antager sig samtlige Stadens Jord-Ejendommers Enebestyrelse. Herimod har Kjøbenhavns Magistrat og 32 Mænd Intet havt at erindre, naar ovenmældte Sum, fra indeværende Aars Begyndelse af, forsikkes Stadens Kasse. Paa Grund af alt det Foranførte er oftbemældte Commission, ved Rescript af 17 d. M., autoriseret til at imodtage Bestyrelsen af Staden Kjøbenhavns samtlige udenbys Grunde, Bænger og Fælleder, hvis Afgifter fra 1 Jan. d. A., efter Fradrag af de

med-

medgangne Omkostninger, maa tilfalde Erstatnings-Fonden, imod at Stadens Kasse, fra samme Tid af, erhælder en aarlig Godtgjørelse af 7,000 Rdlr.

Efter indkommen Ansøgning fra Skomagersvendene i Kjøbenhavn, om at have deres Kro særskilt fra Mesternes, og Magistratens derpaa afgivne Erklæring, har Cancelliet tilskrevet bemældte Magistrat, at, naar Skomagersvendene selv betale deres Herberge, maa de ogsaa bestemme Stedet, hvor det skal holdes, ligesom og Mesternes maa leje sig et særskilt Forsamlingssted, saaledes som ved nogle Laug i Kjøbenhavn finder Sted.

Redigt · Embede.

Under det danske Cancellie: Thune og Bembé Sørenskriveri under Aggershuus Stift.

Befordringer.

Under det tydske Cancellie: Den 13 April er den hidtilværende Præst i Heiligenstedten, C. L. Tamsen, confirmeret at være Diaconus ved Nicolai Kirke i Flensborg, og hidtilværende Rector i Tønningen, M. Boden, ligesaa at være Rector ved Stadsskolen i Glückstadt.

Under Generalitetet, Befordringer og Afgang: Den 13 April er Directeuren ved Christians Plejehuus i Eckernsørde, Capitain v. Colditz, benaadet med Major

jors Character af Infanteriet; ved Kongens Regiment den characteriserede Premier-Lieutenant v. Schertiger udnævnt til virkelig Premier-Lieutenant, Fændrik v. Krus til virkelig Second-Lieutenant, og Fri-Corporal H. H. E. v. Bülow til virkelig Fændrik; ved Dronningens Regiment til Føds Sec. Lieut. v. Hein til Premier-Lieutenant, og Fændrik v. Mushardt til Second-Lieutenant; ved Ingenieur-Corpsen, Vagen hos Hds. K. H. Prindsesse Louise af Hessen-Cassel, S. U. N. v. Bülow, til Dessinateur i Holsteen med Fændriks Character; ved det borgerlige Artillerie-Corps er Chesen for det andet Compagnie, Capit. Beensfeldt og Prem. Lieut. Frie efter Ansøgning i Naade afskedigede, og den sidste benaadet med Capitains Character, samt Tilladelse, at bære Feldttegn; derimod ere Prem. Lieut. P. Andresen, af første Compagnie, bestilt til Capitain og Chef for det andet Compagnie, den ældste Sec. Lieut. J. Top udnævnt til Premier-Lieutenant, den yngste Sec. Lieut. A. G. Kyhnel, til ældste, og Fyrværker P. Egeroed til yngste Second-Lieutenant ved sidstnævnte Compagnie; den ældste Sec. Lieut. A. Hallander til Premier-Lieutenant, den yngste Sec. Lieut., H. Rye, til ældste, og Fyrværker L. P. Lange til ældste Second-Lieutenant, samtlige ved første Compagnie. Under s. D. er den ved det sjællandske Jæger-Corps staaende Regiments-Feldt-Mær Altvater forflyttet i samme Egenkab til det andet jydske Infanterie-Regiment, og Sec. Lieut. v. Zepelin

efter

efter Ansøgning forundt Afsted fra det syenske Infanterie-Regiment med Premier-Lieutenants Character.

Under General-Toldkammeret: Den 11 April er T. S. Dahlberg og E. Arnken bestilte til Havneskrivere i Kjøbenhavn, samt F. C. Gottliebsen og Toldbetjent M. Høybye til Port-Controleurer sammesteds; ligeledes Fuldmægtig W. Wood til Told-Inspecteur, Toldforvalter S. H. Prætorius til Told-Kasserer, og Controleur E. Schønning til Bejermester i Christianssted paa St. Croix; Fuldmægtig J. Müller til Told-Inspecteur, Controleur og Bejermester J. H. Dame til Told-Kasserer, og Fuldmægtig A. Ursin til Bejermester, Proviant-, Ammunitions- og Materialforvalter i Frederiksted paa St. Croix; C. W. Aarestrup, Student H. Kalhauge og Student H. Lorenzen ere bestilte til kongelige Fuldmægtige, og S. P. Hoff til Controleur og Underbetjent paa St. Croix.

Under Admiralitetet: Den 30 Marts er Sec. Vient. B. W. Eridsen avanceret til Premier-Lieutenant i Søe-Staten.

Under Oekonomie- og Commerce-Collegium: Den 31 Jan. er Kjøbmand C. Pilgrom udnævnt til dansk Consul i Port de Nord paa Isle de France. Den 28 Marts Cancellieraad M. A. Fugl ligeledes til dansk Consul paa Batavia.
